

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประสิทธิภาพการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ในหน่วยงานที่มีผลการตรวจสอบการใช้กระบวนการพยาบาล ที่แสดงคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุด และต่ำสุดในแต่ละสาขาของโรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การสังเกต (Observation) และการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยที่ผู้วิจัย เลือกใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาค้นคว้านี้เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพทำให้ ผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้ให้ข้อมูล จนกระทั่งเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ สภาพ ความรู้ ประสิทธิภาพและมุมมองของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้กระบวนการพยาบาลใน การปฏิบัติกรพยาบาล ซึ่งเป็นข้อมูลจริงที่มาจากประสบการณ์ตรงของผู้ให้ข้อมูล

สถานที่ที่ทำการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาที่โรงพยาบาลศูนย์แห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียง มีขนาด 733 เตียง ให้บริการตรวจรักษาผู้ป่วยนอกเฉลี่ย 1,370 ราย/ วัน รับผู้ป่วยในไว้รักษาเฉลี่ย 568 ราย/ วัน ได้เปิด ให้บริการรักษาพยาบาลโรคทุกสาขาในระดับตติยภูมิ 5 สาขาหลัก ได้แก่ สูติกรรม ประกอบด้วย 5 หอผู้ป่วย ศัลยกรรม ประกอบด้วย 7 หอผู้ป่วย อายุรกรรม ประกอบด้วย 7 หอผู้ป่วย กุมารเวชกรรม ประกอบด้วย 5 หอผู้ป่วย และศัลยกรรมกระดูก ประกอบด้วย 5 หอผู้ป่วย สาขาอื่น ๆ ได้แก่ จิตเวช แยกโรค จักษุ-โสต-ศอ-นาสิก ประกอบด้วย 4 หอผู้ป่วย

โรงพยาบาลศูนย์แห่งนี้มีการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล โดยมี การกำหนดนโยบายในการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้และตรวจสอบการใช้กระบวนการ พยาบาลจากบันทึกทางการพยาบาลในทุกหอผู้ป่วย โดยใช้แบบฟอร์มการตรวจสอบของกลุ่มการ พยาบาล ซึ่งจะมีรายละเอียดการตรวจสอบในแต่ละขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน แล้วคิดรวมกันเป็นเฉลี่ย ภาพรวมของแต่ละหอผู้ป่วยตามตัวอย่างแบบฟอร์มตรวจสอบกระบวนการพยาบาลที่แสดงคุณภาพ ดังภาพที่ 1

หัวข้อ	เกณฑ์การตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ	ร้อยละ
การประเมินสภาพ	จำนวนข้อมูลผิดปกติดังต่อไปนี้ ที่ประเมินได้จากเวชระเบียน จำนวน.....ข้อ	ข้อมูลที่ประเมินได้ นำมาใช้ เป็นข้อมูลสนับสนุนหรือ ข้อวินิจฉัย จำนวน.....ข้อ ขาดจำนวน.....ข้อ	
ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล	จำนวนข้อวินิจฉัยที่วิเคราะห์ ได้จากข้อมูลที่ประเมินได้ จำนวน.....ข้อ	ครบ ขาดจำนวน.....ข้อ	
การวางแผนการพยาบาล	การวางแผนตอบสนองข้อมูล สนับสนุน จำนวน.....ข้อ	ครบ ขาดจำนวน.....ข้อ	
การปฏิบัติการพยาบาล	จำนวนกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ จากการปฏิบัติอย่างไรที่แสดง ถึงรูปธรรม จำนวน.....ข้อ	ครบ ขาดจำนวน.....ข้อ	
การประเมินผลการพยาบาล	ครบกิจกรรมการพยาบาล จำนวน.....ข้อ	ครบ ขาดจำนวน.....ข้อ	

ภาพรวมเฉลี่ยผลการตรวจสอบการใช้กระบวนการพยาบาลครบขั้นตอน.....เปอร์เซ็นต์
มีคุณภาพ.....เปอร์เซ็นต์

ภาพที่ 1 แบบฟอร์มการตรวจสอบกระบวนการพยาบาลที่แสดงคุณภาพ

วิธีการตรวจสอบของกลุ่มการพยาบาลจะตรวจสอบ 3 เดือนครั้ง โดยให้แต่ละหอผู้ป่วย
ได้มีผู้รับผิดชอบสำรวจการบันทึกในเวชระเบียน 10 เวชระเบียนต่อครั้ง แล้วตรวจสอบซ้ำโดย
หัวหน้าหอผู้ป่วยและหัวหน้างานเฉพาะทาง หลังจากนั้นจะนำผลการตรวจสอบทั้ง 10 เวชระเบียนมา

เฉลี่ยเป็นภาพรวมของแต่ละหอผู้ป่วย ถึงผลการใช้กระบวนการพยาบาลที่แสดงคุณภาพ โดยกำหนดเกณฑ์ชี้วัดของการบันทึกทางการพยาบาลที่แสดงคุณภาพของการใช้กระบวนการพยาบาลในแต่ละหอผู้ป่วยต้องได้ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการตรวจสอบของเดือนมิถุนายน 2546 มาใช้เนื่องจากเป็นผลการตรวจสอบล่าสุดในช่วงที่จะเริ่มทำการการศึกษาวิจัย ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่ามีหอผู้ป่วยทั้งที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ ผลการตรวจสอบมีความแตกต่างกันแต่ละสาขาดังนี้ สาขาสูติกรรมร้อยละ 79.54 – 98.67 ศัลยกรรมร้อยละ 72.75 – 92.10 อายุรกรรมร้อยละ 59.29 – 89.90 กุมารเวชกรรมร้อยละ 69.26 – 88.58 และศัลยกรรมกระดูกร้อยละ 71.77 – 92.06 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในหอผู้ป่วยทั้ง 5 สาขา สาขาละ 2 หอผู้ป่วย ที่มีผลการตรวจสอบการใช้กระบวนการพยาบาลที่แสดงคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละสาขา

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เลือกโดยยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยเป็นหลัก ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ในหน่วยงานที่มีผลการตรวจสอบการใช้กระบวนการพยาบาลที่แสดงคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละสาขารวม 5 สาขา ได้แก่ สูติกรรม ศัลยกรรม อายุรกรรม กุมารเวชกรรมและศัลยกรรมกระดูก การเลือกผู้ให้ข้อมูลแต่ละหน่วยงานนั้นจะเลือกเรียงตามลำดับหน่วยงาน 10 หน่วยงาน 5 สาขา เมื่อครบแล้วก็จะวนกลับมาเริ่มใหม่ โดยที่ผู้ให้ข้อมูลต้องมีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการเล่าถึงการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล โดยจะหยุดการเก็บข้อมูลเมื่อข้อมูลที่ได้อิ่มตัว ซึ่งจำนวนของผู้ให้ข้อมูลจะขึ้นอยู่กับความอิ่มตัวของข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ตัวผู้วิจัยเอง ซึ่งมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการวิจัย และจัดทำ-จัดหาเครื่องมือประกอบอื่น ๆ เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ บันทึกข้อมูลให้เป็นไปตามเป้าหมายดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย ผู้วิจัยเตรียมตนเองให้มีความพร้อมสำหรับดำเนินการวิจัยทั้งในระยะก่อนลงมือทำการวิจัยและในระหว่างดำเนินการวิจัยดังนี้

- 1.1 ด้านระเบียบวิธีการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาวิชาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ 1 รายวิชารวมจำนวน 2 หน่วยกิต เพื่อเรียนรู้ ทำความเข้าใจถึงหลักการเชิงทฤษฎีของการวิจัยเชิงคุณภาพ ทดลองฝึกปฏิบัติการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตจากพื้นที่จริงและจากการดูวิดีโอเทป รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากตัวอย่างงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งกรณี

การสนทนากลุ่มและรายบุคคล พร้อมกับสร้างทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลจนกระทั่งมีความมั่นใจ จากนั้นก่อนลงมือทำการวิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจาก ตำรา เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการของการดำเนินการวิจัย

2. การเตรียมแนวคำถามสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ (ดูภาคผนวก ก) เตรียมแนวคำถาม สำหรับใช้ในการสนทนาครั้งแรก โดยสร้างจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการทบทวนวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ช่วยเตือนความจำในระหว่างการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ด้วยการรวบรวมและ คัดเลือกประเด็นคำถามทั่ว ๆ ไปจากสาระเนื้อหาและคำถามที่ปรากฏในรายงานการวิจัยเอกสาร ตำรา บทความต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ส่วนบุคคลและประสบการณ์เชิงวิชาชีพของตนเองที่ผ่านมา ด้วยการอิงประเด็นคำถามการวิจัย แล้วจำแนกเป็นหัวข้อกว้าง ๆ อย่างไม่มีการกำหนด จำนวนคำถาม หรือลำดับคำถามอย่างตายตัว ส่วนคำถามในการสนทนาจริงจะมีความยืดหยุ่น เพื่อเอื้อให้ผู้ให้ข้อมูล สามารถแสดงออกถึงการรับรู้ของตนเองได้อย่างอิสระ โดยทำการปรับแนวคำถามใหม่ ตามการบ่งชี้ จากการบันทึกที่เขียนขึ้นภายหลังการเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง

3. การจัดทำ จัดหาเครื่องมือประกอบอื่น ๆ เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ บันทึก ข้อมูลให้เป็นไปตามเป้าหมาย ได้ออกแบบการเขียนบันทึกแบบต่าง ๆ สำหรับใช้ในการวิจัยเช่น แนวทางในการสังเกต (ดูภาคผนวก ข) จัดหาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกเสียงและการพิมพ์ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง พร้อมคลิ๊ปเทปสำหรับบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนา สมุดจดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์และการสังเกต เพิ่มข้อมูลใช้ในการแยกและจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และเขียนรายงานการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุม ความเหมาะสม ความชัดเจน ในข้อคำถามแต่ละข้อรายการ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้กับพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีการตรวจสอบการใช้กระบวนการ พยาบาล ของโรงพยาบาลศูนย์แห่งเดียวกับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ใน หน่วยงานที่มีผลการตรวจสอบการใช้กระบวนการพยาบาลที่แสดงคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุดและต่ำสุด ก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามอีกครั้ง และคำถามที่อยู่ในภาคผนวกนั้นคือคำถามที่ ปรับปรุงแล้วหลังจากการนำไปทดลองใช้

การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลและจรรยาบรรณของนักวิจัย

1. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการเก็บข้อมูลจนกระทั่งนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งในการขอความร่วมมือเป็นผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยให้ข้อมูลและแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล พร้อมบอกให้ทราบเกี่ยวกับลักษณะการสนทนาแบบเจาะลึก การขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสนทนา สถานที่ในการสนทนา ระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ในการสนทนา การรักษาความลับของข้อมูลรายบุคคลรับทราบเฉพาะผู้วิจัยเท่านั้น และลบทำลายข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ส่วนการนำข้อมูลไปอภิปรายหรือพิมพ์เผยแพร่กระทำในภาพรวมเฉพาะในการเสนอเชิงวิชาการ โดยไม่เปิดเผยชื่อ พร้อมกับย้ำให้มั่นใจว่าไม่ว่าผลการตัดสินใจของผู้ถูกทบทวนเป็นอย่างไร ผู้ถูกทบทวนก็ไม่ได้รับผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน และในระหว่างการพูดคุย หากมีคำถามใดไม่สะดวกใจที่จะตอบก็มีอิสระที่จะไม่ตอบ รวมทั้งสามารถบอกยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนใด ๆ ของการวิจัยและขอข้อมูลกลับคืนได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องบอกเหตุผล โดยผู้วิจัยให้โอกาสผู้ที่ถูกทบทวนได้ซักถามข้อข้องใจเพิ่มเติมจนมีความกระจ่างและมีเวลาคิดทบทวนก่อนตัดสินใจให้คำตอบด้วยความสมัครใจของตนเอง เมื่อผู้ให้ข้อมูลยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ได้ให้ผู้ให้ข้อมูลเซ็นยินยอมในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (ภาคผนวก ง)

2. การสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจด้วยการปฏิบัติตามแนวทางการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลในเบื้องต้น และพัฒนาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน

2.1 ผู้วิจัยเปิดเผยตนเองในฐานะพยาบาลวิชาชีพที่อยู่ในระหว่างการทำวิจัยเพื่อประกอบการศึกษาระดับปริญญาโท ด้วยการขอให้พยาบาลหัวหน้าหน่วยงานช่วยแนะนำผู้วิจัยให้ผู้ที่ได้รับการทบทวนซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพประจำการของหน่วยงาน เป็นผู้ให้ข้อมูลได้ทราบล่วงหน้า จากนั้นจึงเข้าไปแนะนำตนเองให้ผู้ให้ข้อมูลรู้จักเพิ่มเติม บอกวัตถุประสงค์และให้รายละเอียดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการวิจัย พร้อมกับเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามจนมีความกระจ่างพอที่จะให้ความไว้วางใจผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้

2.2 ผู้วิจัยบอกผู้ให้ข้อมูลได้ทราบถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากผลการวิจัยต่อส่วนรวม และอธิบายให้ทราบถึงความสำคัญและคุณค่าของข้อมูลที่จะได้รับจากผู้ให้ข้อมูล ซึ่งจะเป็แรงจูงใจให้ผู้ให้ข้อมูลยินดีและเต็มใจที่จะให้ข้อมูล อย่างมีจุดมุ่งหมายด้วยความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญองบทบาทตนเอง ตลอดจนการให้ข้อมูลที่เป็จริง โดยความสมัครใจและความพอใจอย่างเป็ความต้องการของตนเอง

2.3 ผู้วิจัยแสดงถึงจริยธรรมในการวิจัยและจรรยาบรรณส่วนบุคคล โดยการย้ำให้ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงความเคร่งครัดในการพิทักษ์สิทธิและการรักษาความลับเพื่อช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกมีอิสระ ปลอดภัย ไว้วางใจและมีความเชื่อถือในตัวผู้วิจัย

การดำเนินการวิจัย

รายละเอียดการดำเนินการวิจัย ประสพการณ์การใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีผลการตรวจสอบการใช้กระบวนการพยาบาล ที่แสดงคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละสาขา มีดังนี้

ระยะเตรียมการ ผู้วิจัยมีการเตรียมการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาเสนอต่อหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลและผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศูนย์ที่จะทำการเก็บข้อมูลเพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. เตรียมแหล่งที่ศึกษาโดยประสานงานกับพยาบาลหัวหน้าหน่วยงาน ในหน่วยงานที่มีผลการตรวจสอบการใช้กระบวนการพยาบาลที่แสดงคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละสาขา เป็นผู้ชี้แจงให้พยาบาลวิชาชีพในหน่วยงานได้ทราบว่า จะมีนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา ขอเข้ามาสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสพการณ์การใช้กระบวนการพยาบาล
3. ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรงเพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้โอกาสผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามข้อสงสัย คิดและตัดสินใจอีกครั้ง เมื่อผู้ให้ข้อมูลตกลงยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จึงกำหนดนัดวันที่ เวลา สถานที่ในการให้สัมภาษณ์ และขอเบอร์โทรศัพท์ผู้ให้ข้อมูลเพื่อการติดต่อนัดหมายครั้งต่อไป พร้อมทั้งให้เบอร์โทรศัพท์ของผู้วิจัย เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถติดต่อ สอบถาม ข้อสงสัยได้อย่างสะดวก
4. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ตัวผู้วิจัย แนวคำถามสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์และเครื่องมือประกอบอื่น ๆ เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะดำเนินการ

1. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ตามกำหนดเวลาและสถานที่ แนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเข้าร่วมวิจัยซ้ำเพื่อทำความเข้าใจและสร้างความมั่นใจร่วมกันก่อนที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นให้เซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ขออนุญาตบันทึกเทปและจดบันทึกขณะสัมภาษณ์ พร้อมกับบอกให้ทราบถึงแนวปฏิบัติเชิงจริยธรรมในการวิจัยของผู้วิจัย ให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับทราบ ตามแนวทางการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล โดยเฉพาะให้การรับรองและความมั่นใจเกี่ยวกับการรักษาความลับของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เช่น ผู้วิจัยเป็นผู้ถอดเทปเอง และนำข้อมูลนั้นพิมพ์บันทึกลงกระดาษ หลักฐานทั้งที่เป็นเทปบันทึกเสียงและกระดาษที่บันทึกข้อมูล นำเก็บไว้ในลิ้นชักใส่กุญแจ ซึ่งผู้อื่นนอกเหนือจากผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาจะไม่สามารถเปิดดูข้อมูลได้ รวมทั้งการนำเสนอผลการวิจัยจะเป็นไปในภาพรวม ไม่เฉพาะเจาะจงที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นต้น ข้อมูล

ใช้เฉพาะงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะทำลายเทปข้อมูลและรหัสภายหลังการเขียนรายงานการวิจัยผ่านไป แล้ว 1 ปี

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นวิถีทางในการเข้าถึงข้อมูล โดยสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพในหน่วยงานที่มีผลการใช้กระบวนการพยาบาลที่แสดงคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละสาขา โดยให้ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนเป็นผู้กำหนดสถานที่ในการให้ข้อมูลเอง อาจจะเป็นที่ทำงานหรือที่บ้านแล้วแต่ความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งในการเก็บข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นที่ทำงาน ด้วยการสนทนอย่างมีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงกับผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เผชิญหน้าซึ่งกันและกัน โดยตรงแบบแลกเปลี่ยนที่เป็นธรรมชาติ เพื่อต้องการเข้าใจความคิดของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกด้วยคำพูดของผู้ให้ข้อมูลเอง

ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้วิจัยใช้การสนทนอย่างมีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลเพียงคนเดียว เพื่อต้องการเข้าใจความคิด ความหมาย และประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกด้วยคำพูดของผู้ให้ข้อมูลเองอันจะนำไปสู่การเข้าใจความคิด ความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล โดยในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยคิดทบทวนสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลพูดออกมา และสรุปสิ่งที่ได้ยินในใจเพื่อจัดระบบเนื้อหา จับประเด็นและวิเคราะห์เบื้องต้น เพื่อตั้งคำถามในใจเตรียมพร้อมสำหรับการถามคำถามต่อไป ในลักษณะการตามรอยคำตอบของผู้ให้ข้อมูลให้เจาะลึกยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางการสัมภาษณ์นั้นเป็นประเด็นทั่ว ๆ ไปที่ครอบคลุมหัวข้อการสนทนา เพื่อช่วยให้เดือนความจำของผู้วิจัยในระหว่างการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งสามารถจัดเตรียมได้ด้วยการเลือกและรวบรวมประเด็นคำถาม จากสาระเนื้อหาที่ปรากฏในรายงานการวิจัยเอกสาร ตำรา บทความต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ส่วนบุคคลและประสบการณ์เชิงวิชาชีพที่ผ่านมา โดยภายหลังการนำไปใช้แล้วพบว่า ข้อมูลจริงที่เก็บได้มีประเด็นเพิ่มเติม หรือแตกต่างจากแนวทางที่จัดทำขึ้น ก็จะต้องปรับแนวทางการสัมภาษณ์เดิมตามข้อมูลจริง และนำไปใช้ประกอบการเก็บข้อมูลครั้งต่อไป จนได้ข้อมูลที่อิ่มตัว ซึ่งข้อมูลอิ่มตัวจะประเมินจากข้อมูลที่ได้มีลักษณะคล้ายกันหรือซ้ำ ๆ กันกับข้อมูลที่ได้และไม่มีข้อมูลใหม่เพิ่มเติม

ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจดบันทึกขณะสัมภาษณ์และการบันทึกเทป ซึ่งการจดบันทึกนั้นจะเป็นการบันทึกเหตุการณ์ระหว่างการสัมภาษณ์ รวมไปถึงภาษากายที่แสดงออกของผู้ให้ข้อมูลที่ไม่สามารถแสดงความเห็น ความรู้สึกออกมาเป็นคำพูดได้เช่น การแสดงออกทางสีหน้า เป็นต้น โดยที่ผู้วิจัยบันทึกตามที่เห็นหรือสังเกตได้ ไม่ได้ความรู้สึกลงใจของตนเองเข้าไป ซึ่งการบันทึกนั้นผู้วิจัยนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทปขณะสัมภาษณ์ โดยในการสนทนาผู้วิจัยปล่อยให้การสนทนาถื่นไหลไปอย่างเป็นธรรมชาติ ปฏิบัติต่อผู้ให้ข้อมูล โดยคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะบุคคลและระดับปฏิสัมพันธ์ในแต่ละครั้งของการสนทนา

ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ระบายความรู้สึก ความคิด ความต้องการ โดยในระหว่างการสนทนาผู้วิจัยได้สังเกตสีหน้าท่าทาง การแสดงออกของผู้ให้ข้อมูล พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้แสดงออกให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าคุณผู้วิจัยสนใจ ตั้งใจฟังและกำลังติดตามสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลพูดทั้งเนื้อหาสาระ ความคิด และความรู้สึกด้วยการมอง การสบตาผู้ให้ข้อมูลและการส่งสัญญาณ เช่น การพยักหน้า ในจุดที่คล้อยตาม หรือการถามคำถามเพื่อขอความกระจ่าง เพื่อช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลมีความตั้งใจ และเต็มใจพูดยาวนานขึ้น ผู้วิจัยไม่เร่งรัด ไม่วิพากษ์วิจารณ์ ไม่ขัดจังหวะ ไม่เปลี่ยนเรื่อง หรือควงไปหาข้อสรุป แต่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้พูดจนจบจึงพูดหรือถามคำถามต่อไป รวมทั้งป้องกันหลีกเลี่ยงสิ่งที่ยับยั้งการสนทนา เช่น ควบคุมอารมณ์ไม่ให้หงุดหงิด รวมถึงการเลือกเวลา สถานที่ ที่สะดวก มีการรบกวนน้อยที่สุด และในกรณีที่มีสิ่งรบกวนการสนทนาเช่นมีบุคคลที่ 3 เข้ามาในขณะสนทนา มีเสียงโทรศัพท์ดังมาถึงผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้รออนุญาตผู้ให้ข้อมูลพร้อมที่จะพูดคุยต่อไป แต่ถ้าผู้ให้ข้อมูลยังคงอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมหรือประสงค์ที่จะยุติการสนทนา ผู้วิจัยได้ถามความเห็นของผู้ให้ข้อมูลเพื่อเลือกเวลานัดหมายใหม่

สำหรับการตั้งคำถาม ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยคำถามง่าย ๆ แบบกว้าง ๆ ก่อนเพื่อกระตุ้นให้ผู้ให้ข้อมูลเริ่มคิดเกี่ยวกับประเด็นที่สัมภาษณ์ในลักษณะทั่ว ๆ ไป จากนั้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่บรรยากาศการสนทนามากขึ้น โดยใช้คำถามที่แคบเข้าเพื่อนำไปสู่ประเด็นที่มีความเฉพาะเจาะจงอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการสนทนาที่เกรงว่าผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวก ไม่สบายใจ ไม่ปรารถนาที่จะพูดถึง เพื่อช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกผ่อนคลาย และสร้างบรรยากาศการสนทนาให้เป็นแบบสบาย ๆ เช่น ใช้คำถามที่กระตุ้นให้ผู้ให้ข้อมูลตอบด้วยการเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการใช้คำถามอ้างอิงเวลา เป็นต้นว่า “ตั้งแต่กลุ่มการพยาบาลได้มีการพัฒนาการใช้กระบวนการพยาบาลอย่างเป็นรูปธรรม จนถึงวันนี้คุณได้ทำอะไรบ้าง” “ช่วยเล่ารายละเอียดถึงขั้นตอนของการใช้กระบวนการพยาบาลว่ามีอะไรบ้าง”

กรณีที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ตอบคำถามในบางช่วงของการสนทนา ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลไม่แน่ใจว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการหรือสนใจอะไร ไม่เข้าใจคำถาม ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นความรู้สึกออกมาเป็นคำพูดได้ หรือคิดว่าเป็นคำถามส่วนบุคคลและผู้วิจัยกำลังละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ให้เป็นไปอย่างราบรื่นด้วยตัวอย่างวิธีการต่อไปนี้ คือเงียบและรอให้ผู้ให้ข้อมูลได้ใช้ความคิดสักครู่ ทำการกระตุ้นให้ผู้ให้ข้อมูลพูดต่อด้วยภาษาพูด และภาษาท่าทาง เช่น ใช้เทคนิคการถามซ้ำคำถามเดิม ปรับคำถามใหม่ให้เข้าใจง่ายขึ้น การใช้คำพูด เช่น “เล่าต่อซิคะ” ใช้การประสานสายตา ถามถึงสาเหตุที่ทำให้ไม่ตอบคำถาม หากสุดท้ายแล้วยังไม่ได้รับคำตอบ ผู้วิจัยก็ปล่อยคำถามนั้นและเปลี่ยนไปสนทนาในหัวข้ออื่นแทน

ซึ่งในระหว่างนี้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ตามหลักการเก็บข้อมูล พร้อมกับทำการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์และจดบันทึกบ้างในเหตุการณ์ที่แทรกเข้ามาระหว่างการสัมภาษณ์ ประเด็นที่น่า

สนใจ ลักษณะท่าทางของผู้ให้ข้อมูลขณะให้สัมภาษณ์ เพื่อนำไปประกอบกับข้อมูลที่ได้จากเทปบันทึกเสียง ซึ่งบันทึกดังกล่าวจะช่วยเตือนความจำ เรื่องสำคัญที่จะช่วยอ้างอิงในการตีความหมายข้อมูลสัมภาษณ์ วัจนกระทั้งยุติการสนทนา และขอความร่วมมือกับผู้ให้ข้อมูล ถ้ามีการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป กรณีที่ผู้วิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ทวนสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนจากการถอดเทปสัมภาษณ์ครั้งนี้ เพื่อความถูกต้องของข้อมูล เป็นต้น

ในการยุติการสนทนา ผู้วิจัยทำการยุติการสนทนาโดยแสดงให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าผู้วิจัยเคารพในความเป็นบุคคล และน้ำใจที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสรับฟัง การยุติการสนทนาได้ใช้เทคนิคแบบใช้คำพูดและแบบไม่ใช่คำพูดประกอบกัน เช่น การบอกอย่างตรงไปตรงมาว่าผู้วิจัยขอยุติการสนทนา พร้อมกับบอกเหตุผลของการที่ต้องยุติการพูดคุยในขณะนั้นให้ผู้ให้ข้อมูลได้ทราบ เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้พูดหรือสอบถามในสิ่งที่ค้างคาใจ พูดถึงประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงในทางบวก เพื่อสร้างความรู้สึที่ดี ย้ำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจในการเป็นผู้ให้ข้อมูล การทบทวนการรักษาความลับและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การกล่าวขอบคุณที่ผู้ให้ข้อมูลสละเวลาพูดคุยด้วยความเต็มใจ รวมถึงการยุติการสนทนาแบบไม่ใช่คำพูด โดยการใช้ภาษาท่าทางประกอบ เช่น การมองนาฬิกา การปิดสมุดโน้ต การถอดปลั๊กเครื่องอัดเสียง เป็นต้น ถ้าผู้วิจัยต้องการกลับมาสนทนาในครั้งต่อไป ผู้วิจัยก็ขอความร่วมมือด้วยการถามความสมัครใจผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งและนัดหมายเวลา แต่ถ้าได้ข้อมูลเพียงพอแล้ว ผู้วิจัยก็ได้มอบของที่ระลึกเพื่อตอบแทนความร่วมมือ กล่าวอำลา

2.2 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ใช้ขณะทำการสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์มิได้กำหนดข้อคำถามไว้ล่วงหน้า เป็นการใช้คำถามในลักษณะการพูดคุยถึงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกับการสังเกตซึ่งจะมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในขณะทำการสังเกต

2.3 การสังเกต (Observation) สังเกตลักษณะการปฏิบัติงาน การจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ เช่น เวชระเบียน บันทึกทางการแพทย์ ความสะดวกต่อการหยิบใช้ เป็นต้น ผู้วิจัยได้ไปสังเกตทั้งหมด 10 ครั้งในทุกหน่วยงานที่ได้เก็บข้อมูล หน่วยงานละ 2 ครั้ง โดยช่วงเวลาในการสังเกตส่วนใหญ่จะเป็นเวรเช้า บ่ายและหลังจากการสัมภาษณ์ ซึ่งจะสังเกตตามที่ได้ข้อมูลมา

2.4 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้กระบวนการพยาบาล ได้แก่แบบบันทึกต่าง ๆ ของพยาบาล เอกสารการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล ซึ่งได้มีการศึกษาเอกสารร่วมกับการสังเกตในบางครั้ง

3. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้ทำการถอดเทปและบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ การสังเกต การวิจัยเอกสาร ทันที ในขณะที่ยังมีความจำยังใหม่ ๆ อยู่ รวมทั้งบันทึกรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ พร้อมทั้งเขียนความรู้สึกของผู้วิจัยต่อการสัมภาษณ์และ

ผู้ให้ข้อมูลทุกครั้งที่มีการสัมภาษณ์ แยกออกจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ รวมทั้งประเมินข้อมูล ความคิดความเข้าใจที่เกิดขึ้นที่ พิมพ์ทุกคำพูดโดยไม่มีการตกแต่งหรือปรับแก้ใด ๆ ทั้งสิ้น เพื่อการ วิเคราะห์และอ้างอิงคำพูดของผู้ให้ข้อมูลคำต่อคำ โดยทำการถอดเทปทุกครั้งหลังจากที่มีการ สัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง หลังจากนั้นผู้วิจัยนำเทปบันทึกเสียงและกระดาษที่บันทึกรายละเอียดของ ข้อมูล รวมทั้งเนื้อหาข้อมูลที่พิมพ์จากการถอดเทป เก็บรักษาไว้เป็นความลับโดยนำใส่ลิ้นชักใส่ กุญแจ รวมถึงการเสนอผลการวิจัยนำเสนอในภาพรวมของการวิจัยไม่ระบุบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รวมทั้งไม่นำเสนอชื่อหน่วยงานและชื่อโรงพยาบาลเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ความเชื่อถือได้ของข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความถูกต้อง และตรงตามความเป็นจริง เพื่อความเชื่อถือได้ของข้อมูล ดังนี้

1. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Credibility) ผู้วิจัยตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล และการตีความของผู้วิจัยเกี่ยวกับความเป็นจริงระดับต่าง ๆ กับความคิดของผู้ให้ข้อมูลว่าสอดคล้อง กันหรือไม่

1.1 ตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธีซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธี การสัมภาษณ์ ควบคู่ไปกับการสังเกต รวมทั้งการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์พร้อมให้รหัสข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำรหัสข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วมาวิเคราะห์ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง และปรับแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3 ในการนำเสนอผลงานวิจัย ผู้วิจัยใช้คำพูดของผู้ให้ข้อมูลมาช่วยยืนยันความจริง และความชัดเจน

1.4 ผู้วิจัยนำผลลัพธ์การวิจัยที่เขียนรายงานวิทยานิพนธ์ให้คณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ ซึ่งเปรียบเสมือนผู้ทรงคุณวุฒิได้อ่านและตรวจสอบ จากนั้นผู้วิจัยก็ปรับแก้ไขส่วนที่ บกพร่องตามข้อเสนอแนะ และสุดท้ายนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคณะกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่าน ไปปรับแก้ไขอีกครั้งในช่วงภายหลัง การสอบวิทยานิพนธ์ จนผ่านความเห็นชอบจากประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ในท้ายที่สุด

2. การถ่ายโอนผลวิจัย (Transferability) ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้เขียนบรรยายไว้ อย่างละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงานและเหตุผลในการปฏิบัตินั้น ๆ ให้กับผู้อ่านเพื่อ ให้ผู้ที่สนใจสามารถทำตามและ ได้ผลงานวิจัยใกล้เคียงหรือไม่ขัดแย้งกันในปรากฏการณ์เดียวกัน

3. ความคงที่ของการวิจัย (Dependability) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยควบคุมการสัมภาษณ์ ให้มีความคงที่สม่ำเสมอ ในการสัมภาษณ์ทุกครั้งผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และลงรหัสเพียงคนเดียว ไม่ใช้ผู้ช่วยวิจัย

4. การยืนยันผลการวิจัย (Confirmability) ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บหลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ ในการวิจัยไว้ เพื่อสามารถตรวจสอบกลับได้ทุกเวลา มีการบันทึกความรู้ต่าง ๆ ของผู้วิจัยแยกไว้จากสิ่งที่ได้รวบรวมจริง ในการนำเสนอผลการวิจัยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลโดยตรง ไม่ใช่จากความคิดของผู้วิจัย เป็นการขจัดความลำเอียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูล และนำผลวิเคราะห์มาใช้ในการปรับแนวคิด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลให้ครบถ้วน การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์มุ่งหาประเด็น (Theme) พร้อมทั้งข้อมูลสนับสนุนในแต่ละประเด็น (Excerpt) รวมไปถึงการหาหัวข้อ (Category) และหัวข้อย่อย (Sub-Category) ซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใหญ่ (วิจิตร ศรีสุพรรณ, 2545) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการให้รหัสและการเขียนบันทึกดังนี้

1. การให้รหัส วิเคราะห์เจาะลึกในข้อมูลอย่างใกล้ชิดและเปิดกว้าง ก่อนที่จะเบนความสนใจไปยังปัญหาที่มีความเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หน่วยการวิเคราะห์เป็นคำ ประโยค แล้วทำการกำหนดรหัสข้อมูลในเบื้องต้น เพื่อเป็นการแยกย่อยข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้รู้จักข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วน เขียนรายการ กรอบความหมายของรหัสไว้ให้ชัดเจน จากนั้นทำการจัดหมวดหมู่ด้วยการนำส่วนที่คล้ายกันอยู่รวมกับส่วนที่คล้ายกัน เพื่อเป็นการลดทอนจำนวนหน่วยโดยผ่านกระบวนการแยกย่อย เปรียบเทียบและตรวจสอบข้อมูล ในลักษณะการวิเคราะห์แบบบรรทัดต่อบรรทัด วลีต่อวลีและบางครั้งเป็นคำ ๆ ไป ด้วยวิธีการสร้างมโนทัศน์และวิธีการสร้างหมวดหมู่ดังนี้

การสร้างมโนทัศน์ มโนทัศน์หมายถึง ความคิดรวบยอดแทนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปรากฏการณ์ โดยการให้รหัสมโนทัศน์เปรียบเสมือนการเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นรูปธรรมให้เป็นนามธรรมเชิงภาษา ด้วยการให้นิยามหรือการตั้งชื่อ เพื่อความสะดวกในการสื่อสารให้ตรงกัน ผู้วิจัยสร้างมโนทัศน์จากข้อมูลดิบ โดยให้ความคิดรวบยอดกับข้อมูลดิบโดยตรง และให้รหัสของมโนทัศน์นั้น ๆ

การสร้างหมวดหมู่ หมวดหมู่หมายถึงกลุ่มมโนทัศน์ที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบมโนทัศน์หนึ่งกับอีกมโนทัศน์หนึ่งที่อยู่ในปรากฏการณ์ โดยมโนทัศน์ที่มีความคล้ายคลึงกันจะถูกจับมารวมเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มเพื่อเป็นการลดทอนรหัส

2. การเขียนบันทึก ผู้วิจัยเขียนบันทึกเพื่อสรุปข้อค้นพบชั่วคราวและขยายให้เกิดความคิดใหม่ขึ้นอย่างอิสระและตลอดเวลา ซึ่งเป็นการขึ้นำการดำเนินการวิจัยที่จะกระทำต่อไปร่วมด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเขียนบันทึก 4 ลักษณะที่มีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของการบันทึกแต่ละลักษณะ ดังนี้

2.1 เขียนบันทึกการถอดความและการให้รหัสเบื้องต้น โดยผู้วิจัยถอดความการสัมภาษณ์จากเทปบันทึกเสียงออกมาเป็นภาษาเขียนตามข้อมูลจริง จากนั้นทำการให้รหัสเบื้องต้นไว้หลังเลขกำกับบรรทัดให้ตรงกับข้อความที่ได้ให้รหัส เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยสามารถคิดในเชิงความคิดรวบยอดเหนือข้อมูลดิบ ซึ่งนำไปสู่การจัดกลุ่มชั่วคราวและการบันทึกการให้รหัสแบบสะสมต่อไปได้สะดวก รวมทั้งเอื้อต่อการย้อนกลับมาตรวจสอบข้อมูลดิบภายหลังด้วย

2.2 เขียนบันทึกการให้รหัสแบบสะสม ผู้วิจัยเขียนบันทึกการให้รหัสแบบสะสมภายหลังการให้รหัสเบื้องต้นแต่ละครั้ง เพื่อนำมาสะสมกับรหัสที่ได้เก็บมาแล้วสำหรับขึ้นำการเก็บข้อมูลเพิ่มในครั้งต่อไป อีกทั้งยังเป็นหลักฐานย้อนกลับมาตรวจสอบหรือย้อนกลับมาให้รหัสใหม่ตลอดจนช่วยเอื้อให้ผู้วิจัยสามารถย้อนกลับมาคัดเลือกตัวอย่างข้อความไปประกอบการเขียนรายงานการวิจัยในภายหลังได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ด้วยการบันทึกแยกเป็นช้อมโนทัศน์/หมวดหมู่ โดยมีเลขกำกับบรรทัดประกอบไว้ให้ย้อนกลับไปตรวจสอบได้

2.3 เขียนบันทึกในลักษณะการสรุปความคิดรวบยอดชั่วคราวที่ได้จากข้อมูลแต่ละครั้งและสะสมรวม โดยผู้วิจัยได้ทำการจดคำถามใหม่ที่ผุดขึ้นในขณะการเขียนบันทึก และรวบรวมเป็นส่วนหนึ่งของคำถามใหม่ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไปร่วมด้วยทุกครั้ง รวมไปถึงความคิดใด ๆ ที่ผุดขึ้นและคิดที่น่าสนใจ เพื่อกันลืมและย้ำเตือนให้ต้องมีการนำกลับมาขบคิดใหม่

2.4 เขียนบันทึกส่วนบุคคล เพื่อบันทึกผลการสะท้อนคิด ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัวต่อข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ รวมทั้งผู้ให้สัมภาษณ์แยกออกจากข้อมูลดิบที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และการเขียนบันทึก เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง และเก็บไว้เป็นข้อมูลในการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย